

Dossier VII Samenwerkingsovereenkomst gemeenten 2008 - 2013

Inleiding

1. **Achtergrond**
2. **Andere samenwerkingsovereenkomsten met de Vlaamse overheid**
3. **Aanbevelingen**
4. **Advies**
5. **Verdere informatie**

Bijlage: beknopt overzicht per thema

COLOFON

Deze publicatie werd ontwikkeld ter ondersteuning van gemeentelijke milieuraden. De reeks 'beter adviseren' biedt achtergrondinfo over thema's die in veel gemeenten actueel zijn en kan eventueel advies stofferen. Alle dossiers zijn te raadplegen op www.tandemweb.be/milieuraad.

Verantwoordelijke uitgever

Danny Jacobs, Tweekerkenstraat 47, 1000 Brussel

Redactie

Steven Vanholme (Natuurpunt), Ellen Vandenplas (CVN)

Eindredactie

Wannes Meersmans (Tandem)

Tandemsecretariaat

Tweekerkenstraat 47, 1000 Brussel, tel. 02 282 19 40

info@tandemweb.be, www.tandemweb.be

Inleiding

Het Vlaamse Gewest sluit sedert 1992 vrijwillige overeenkomsten af met gemeenten en provincies om het milieubeleid op lokaal niveau te stimuleren. In ruil voor het uitvoeren van een aantal taken krijgen deze financiële en inhoudelijke ondersteuning van de Vlaamse overheid. Aanvankelijk heetten die contracten milieuconvenanten, maar sinds 2002 spreekt de Vlaamse overheid van een samenwerkingsovereenkomst. De vorige samenwerkingsovereenkomst met 249 (van de 308) Vlaamse gemeenten en de vijf provincies liep af op 31 december 2007. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst werd op 21 december 2007 goedgekeurd door de Vlaamse regering.

1. Achtergrond

1.1. De structuur: 10 thema's, 2 niveaus en talrijke projecten

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 met de gemeenten telt tien thema's die de clusters van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 vervangen. 'Instrumentarium' is nu een volwaardig thema geworden, net zoals 'bodem', 'afval' en 'milieuverantwoord productgebruik'. Het thema 'duurzame ontwikkeling' is nieuw.

Elk thema heeft een verplicht basisniveau, aangevuld met een facultatief onderscheidings- en projectniveau. Ter verduidelijking: het is perfect mogelijk dat een gemeente het onderscheidingsniveau onderschrijft zonder projecten uit te werken of omgekeerd. Het basisniveau is evenwel steeds verplicht.

1.1.1 Basis

Een gemeente die intekent op de nieuwe samenwerkingsovereenkomst, moet voor elk van de tien thema's een aantal verplichtingen nakomen. Pas dan voldoet de gemeente aan de voorwaarden van het basisniveau. Bij de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 was dit niet het geval: gemeenten dienden minimaal voor niveau 1 in te tekenen. Daarvoor moesten zij enkel het instrumentarium en de clusters 'vaste stoffen', 'water' en twee vrij te kiezen clusters invullen.

Het bedrag dat de gemeente krijgt, wordt berekend op basis van inwonersaantal en oppervlakte, namelijk 1,7 euro per inwoner en 1,4 euro per hectare gemeenteoppervlakte. Het minimale bedrag dat voor het invullen van het basisniveau uitgetrokken wordt, bedraagt steeds 20.000 euro.

1.1.2 Onderscheiding

Een gemeente die intekent op de nieuwe samenwerkingsovereenkomst op het 'onderscheidingsniveau' moet, naast de verplichtingen uit de basis, een duurzaamheidsambtenaar aanstellen (niet verplicht voor gemeenten met minder dan 12.000 inwoners) en '35 punten behalen'. Die punten kan de gemeente behalen door een eigen keuze te maken uit acties die per thema opgesomd zijn. Elke actie vertegenwoordigt x aantal punten. (zie ook het overzicht van punt 5 van deze nota). In de bijlage bij de samenwerkingsovereenkomst zit een 'puntenlijst' waar aan elke actie één of meerdere punten toegekend wordt.

De subsidie voor gemeenten die het onderscheidingsniveau behalen, is 30.000 euro per VTE (voltijds equivalent) aangestelde duurzaamheidsambtenaar.

1.1.3 Projecten

Het grote verschil met de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 zit in het projectniveau. Gemeenten krijgen voortaan meer mogelijkheden om nieuwe, eigen projecten in te dienen. Indien een project goedgekeurd wordt, financiert de Vlaamse Overheid 50% van de totale kosten van het project. In hoofdstuk 3 met de financiële bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst zijn hierop wel enkele uitzonderingen vermeld. De totale kostprijs per project moet hoger zijn dan 2.500 EUR.

Elke gemeente weet bij benadering op welk bedrag ze mag rekenen: het bedrag wordt jaarlijks voor alle gemeenten op dezelfde wijze

berekend, op basis van het aantal inwoners en grootte van de gemeente, namelijk 1,7 EUR per inwoner en 1,4 EUR per hectare gemeenteoppervlakte.

Echter, dit bedrag wordt omgerekend in verhouding tot de beschikbare middelen. Hoe meer gemeenten de samenwerkingsovereenkomst ondertekenen, en dus subsidies krijgen, hoe minder middelen er zullen zijn voor de projecten. Bijgevolg kunnen gemeenten minder krijgen dan verwacht op basis van voorgaande formule. De Vlaamse overheid zal jaarlijks laten weten hoe groot de enveloppe is voor het volgende jaar; de verdeling voor 2008 vindt u op de website van LNE (<http://samenwerkingsovereenkomst.lne.be>). Gemeenten hebben er alle belang bij om projecten in te dienen voor het volle bedrag van de projectenveloppe. De meerwaarde van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst ligt immers vooral in het projectniveau.

De evaluatie van de projectaanvragen gebeurt aan de hand van een aantal algemene en specifiek themagebonden criteria, voor zover van toepassing. Deze criteria zijn terug te vinden in de contracttekst bij de betreffende thema's.

1.1.4. *Ondertekenen?*

De gemeente geeft in het ondertekeningsformulier aan welke onderdelen ze wil uitvoeren en stuurt dit voor 1 januari van het jaar van intekening naar de Vlaamse overheid. Voor het jaar 2008 dient het ondertekeningsformulier uiterlijk 1 april ingediend te worden. De overeenkomst wordt van kracht vanaf 1 januari van het jaar waarin de gemeente de overeenkomst ondertekent.

1.1.5. *Definities*

Bij de tekst van de samenwerkingsovereenkomst zitten ook verschillende bijlagen. o.a. een lijst met de puntenverdeling voor de acties uit het onderscheidingsniveau en een lijst met definities.

Een belangrijke definitie bepaalt het onderscheid tussen passieve en actieve sensibilisatie. Die termen komen bij bijna elk thema van de samenwerkingsovereenkomst terug.

De passieve sensibilisatie omvat het verspreiden van informatie via de gemeentelijke informatiekanalen, bijvoorbeeld artikel in het gemeentelijke infoblad, folder, affiche, e.d.

Een actieve sensibilisatie gebeurt door het verspreiden van informatie via een ondersteunende campagne, bijvoorbeeld adviesverlening, milieueducatie, opleiding, technische ondersteuning, workshops, evenementen, stand op een beurs, e.d. of door participatieve sensibilisatieprojecten.

2. **Andere samenwerkingsovereenkomsten met de Vlaamse overheid**

2.1 **Provincies**

Voor provincies is enkel een basis- en een projectniveau voorzien. De samenwerkingsovereenkomst voor provincies telt wel dezelfde 10 thema's. Ze heeft in hoofdzaak het doel om de gemeentebesturen te ondersteunen bij de uitvoering van hun samenwerkingsovereenkomst. Daarnaast werden er ook een aantal acties opgenomen met betrekking tot de eigen provinciale diensten.

2.2 **Tandem en SLA 21**

Parallel aan de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en provincies wordt ook een overeenkomst afgesloten met BBL (Bond Beter Leefmilieu) en VODO (Vlaams Overleg voor Duurzame Ontwikkeling). Deze samenwerkingsovereenkomsten voorzien in de verderzetting van twee ngo-steunpunten, zijnde 'Tandem', een samenwerkingsverband tussen negen natuur- en milieuverenigingen, en het 'Steunpunt Lokale Agenda 21', opgericht in de schoot van VODO vzw.

Beide steunpunten hebben als opdracht de kennis, aanwezig bij verenigingen inzake lokaal duurzaam milieubeleid en duurzame ontwikkeling, ter beschikking te stellen van gemeenten. Ze spelen daarbij in op vragen en behoeften afkomstig van de gemeenten en provincies en stimuleren en begeleiden op allerlei manieren de samenwerking tussen plaatselijke verenigingen en besturen bij de uitwerking van hun duurzaam lokaal milieubeleid.

3. Aanbevelingen

a) Vraag na wat de 'uitgangspositie' van jouw gemeente is. Kijk dus na of de gemeente de vorige samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 ondertekende en, zo ja, voor welke clusters en op welk niveau (niveau 1, 2 of 3).

b) Moedig de gemeente sterk aan om de nieuwe samenwerkingsovereenkomst minstens op basisniveau te ondertekenen. Wijs hierbij op de voordelen voor natuur en milieu en de financiële ondersteuning die hiervoor gegeven wordt.

c) Vraag de gemeenten om de samenwerkingsovereenkomst tevens op onderscheidingsniveau te ondertekenen. Voor gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst op dit moment op niveau 2 ondertekend hebben, is het onderscheidingsniveau bovendien gemakkelijk haalbaar.

d) Focus daarnaast vooral op het belang van de projecten. Zij kunnen een hefboom zijn om echt stappen vooruit te zetten. Bovendien bieden zij veel ruimte voor eigen inbreng en eigen accenten.

De Vlaamse Mineraad drukte in zijn advies over de samenwerkingsovereenkomst de hoop uit dat er bij de projecten veel aandacht zou zijn voor:

- het kaderen in de invulling van het lokale milieubeleidsplan;
- de effectiviteit voor milieu en natuur;
- het bijdragen tot de verbreding van het draagvlak (participatie);
- het innovatief zijn op lokaal niveau;
- de doorwerking naar verder beleid;
- het overstijgen van de thema's.

Samenwerking tussen gemeenten en lokale milieu- en natuurvrijwilligers is hierin van groot belang. Ben je op zoek naar concrete voorbeelden? Neem dan contact op met Tandem of surf naar www.tandemweb.be voor meer informatie. Je vindt er onder andere onze Tandemkoffer vol met kant en klare projecten voor gemeenten en lokale verenigingen.

e) Probeer met de milieuraad zelf al eens de oefening te maken waarbij je nagaat welke acties op het onderscheidingsniveau een meerwaarde kunnen betekenen voor natuur en milieu binnen jouw gemeente, in welke mate deze realistisch zijn en hoeveel punten deze acties opleveren.

f) Tracht van bij aanvang een zo constructief mogelijke samenwerking aan te gaan met je gemeente. Beleg hiervoor zo snel mogelijk een milieuraad in aanwezigheid van de schepen van leefmilieu en de milieuambtenaar. Naast het toelichten van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst, is dit het moment om te debateren over de keuzes die jouw gemeente maakt op onderscheidingsniveau of projectniveau. Aarzel niet om hierbij iemand uit te nodigen van TANDEM die het proces kan begeleiden.

4. Advies

MODELADVIES: samenwerkingsovereenkomst 2008-2013

AANLEIDING

Op ... [datum invoegen] bezorgde de Vlaamse overheid de gemeente de nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2013. Door het ondertekenen van deze overeenkomst verbindt de gemeente zich er toe volgende beginselen van duurzaam milieubeleid te respecteren:

1° het voorkomingsbeginsel of beginsel van preventief handelen: milieuschade moet worden voorkomen;

2° het voorzorgsbeginsel: ernstige aanwijzingen zijn voldoende om een mogelijk probleem aan te pakken, zonder dat wetenschappelijke consensus over het oorzakelijk verband tussen verontreiniging en effect nodig is;

3° de voorkeur voor brongerichte maatregelen: het probleem wordt aan de bron aangepakt;

4° het stand-still-principe: de bestaande kwaliteit blijft minimaal behouden;

5° het beginsel van 'de vervuiler betaalt': wie schade of verstoring veroorzaakt, moet ook instaan voor de (kosten van de) opruiming of hersteloperatie.

OVERWEGING/MOTIVATIE

Het milieubeleid in onze gemeente heeft, zoals op zoveel plaatsen in Vlaanderen, baat bij een krachtig beleid om de vele uitdagingen aan te gaan waarvoor we ons gesteld zien. De samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 kan voor een coherent milieubeleid een sterke stimulans betekenen, meer bepaald:

- Het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst betekent een duidelijk en zichtbaar engagement van de gemeente om werk te maken van een duurzaam milieubeleid.
- Het ondertekenen van het onderscheidingsniveau van de samenwerkingsovereenkomst zorgt naast een belangrijke meerwaarde voor het gemeentelijk milieubeleid, ook voor een versterking van de gemeentelijke diensten voor milieu en natuur door de loonsubsidie van een gemeentelijke duurzaamheidsambtenaar.
- De mogelijkheid tot projectsubsidie kan leiden tot effectieve en innovatieve realisaties op het terrein, op maat van de gemeentelijke noden en behoeften.

ADVIES

De gemeentelijke milieuraad adviseert de gemeente:

- om de nieuwe samenwerkingsovereenkomst minimaal te ondertekenen op basisniveau
- om de nieuwe samenwerkingsovereenkomst tevens te ondertekenen op onderscheidingsniveau en volgende acties op te nemen *[concrete verwijzing naar de acties opgenomen in de contracttekst met vermelding van de overeenkomstige punten en - indien mogelijk - vermelding van de acties uit het milieubeleidsplan/jaarplan van de gemeente]*
- om maximaal gebruik te maken van de projectmodule. De voorkeur van de Minaraad gaat hierbij uit naar innoverende en themaoverschrijdende projecten met een maximale effectiviteit voor milieu en/of natuur op lange termijn die participatief zijn en het draagvlak voor milieu en natuur verbreden.

5. Verdere informatie

samenwerkingsovereenkomst.lne.be

www.tandemweb.be > info voor milieuraden

www.bondbeterleefmilieu.be/ledenpagina > lokaal milieubeleid

www.natuurpunt.be/beleid

www.sla21.be

Bijlage: beknopt overzicht per thema

1. Instrumentarium

Het basisniveau omvat de milieudienst, de handhaving en de milieuraad. De bepalingen in verband met de milieuraad zijn nagenoeg identiek aan die van de vorige samenwerkingsovereenkomst.

Het onderscheidingsniveau somt zes maatregelen op. De aanstelling van de duurzaamheidsambtenaar is de enige maatregel die verplicht is. De andere zijn mogelijkheden waaraan punten verbonden zijn: de organisatie van een open milieuraad, het opvolgen van de toestand van het milieu aan de hand van een milieubarometer, en het controleren van sloopwerken met betrekking tot het selectief slopen overeenkomstig het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord materiaalgebruik en afvalbeheer in de bouw.

Het gesuggereerde project gaat over de minawerkers: 'De gemeente kan tijdens de duur van de overeenkomst bepaalde milieudoelstellingen van de thema's Afval en/of Water en/of Natuur en/of Energie mee realiseren door het inzetten van milieu- en natuurwerkers (MiNa-werkers)'.

Voor die minawerkers is een aparte regeling voorzien in het hoofdstuk over de financiële bepalingen (zie samenwerkingsovereenkomst, punt 3.3.1)

2. Thema Afval

In de basis vinden we bepalingen met betrekking tot preventie en hergebruik, inzameling van afval en het opruimen van achtergelaten gevaarlijke stoffen.

Om het onderscheidingsniveau te halen kan de gemeente 'punten sprokkelen' door bijkomende maatregelen te nemen, onder andere met betrekking tot selectieve inzameling en illegaal ontwijkgedrag. De keuzemogelijkheden zijn opgesomd in punt 2.3 van de samenwerkingsovereenkomst.

De tekst van de samenwerkingsovereenkomst geeft daarnaast een aantal suggesties voor projecten (vb. doelgroepenwerking ten aanzien van een welbepaalde doelgroep rond afvalpreventie, hergebruik en selectieve inzameling of een zwerfvuilproject), maar ook projecten die niet in de lijst voorkomen zijn mogelijk.

3. Thema Milieuverantwoord productgebruik

De basis bevat twee verplichtingen: milieuverantwoord productgebruik binnen de gemeentelijke diensten (duurzaam geëxploiteerd hout en gekeurd breekpuin) en passieve sensibilisering.

Om het onderscheidingsniveau te halen, kan de gemeente maatregelen nemen om het aankoopbeleid te vergroenen en om de inwoners aan te porren tot het gebruik van milieuverantwoorde producten. De contracttekst van de samenwerkingsovereenkomst bevat een lijst met mogelijke maatregelen.

Er is veel ruimte voor eigen projecten. Alle voorstellen zijn welkom, op voorwaarde dat ze in kaderen in de projectdoelstellingen van het Vlaamse beleid op vlak van milieuverantwoord productgebruik, en dat de te bereiken resultaten duidelijk omschreven zijn.

4. Thema Water

De basis verplicht de gemeenten tot passieve sensibilisatie en bevat 2 bepalingen met betrekking tot pesticidenreductie. Een daarvan is de pesticidentoets die ontwikkeld wordt door het Vlaamse Gewest. De pesticidentoets bepaalt waaraan elke (her)aanleg of omvorming van het openbaar domein dient te voldoen, zodat deze gebeurt met het oog op onkruidpreventie of een efficiëntere bestrijding toelaat met bestaande niet-chemische methoden.

Het thema water heeft geen onderscheidingsniveau. De samenwerkingsovereenkomst verwijst naar de eigen regeling van het integraal waterbeheer en de acties die opgesomd zijn in de deelbekkenplannen.

Bijkomende gemeentelijke waterprojecten die kaderen binnen het integraal waterbeheer zijn wel mogelijk via het projectenniveau. Bijvoorbeeld:

Ecologische inrichtingswerken aan waterlopen in beheer van de gemeente, zoals de aanleg van visdoorgangen, werken die het meanderend karakter verhogen, aanleg van natuurvriendelijke oevers, de aanleg van een zand- en/of slibvang;

Werken ter voorkoming van diffuse verontreiniging naar het watersysteem (bijvoorbeeld. omvormingsprojecten van openbaar groen met het oog op een pesticidenvrij beheer).

Via het projectenniveau is ook een regeling voorzien voor een gedeeltelijke terugbetaling aan de gemeente (door het Vlaamse gewest) van gemeentelijke premies aan particulieren voor hemelwaterinstallaties en infiltratievoorzieningen.

5. Thema Hinder

De basis bevat twee verplichtingen: het digitaal opvolgen van milieuklachten en passieve sensibilisatie.

Punten voor het onderscheidingsniveau kunnen gehaald worden aan de hand van een doorlichting van de hinderklachten, door werk te maken van de aanpak van geluidshinder, geurhinder en/of lichthinder, door actieve sensibilisering, door het opstellen van een handhavingsbeleid rond hinder die niet gerelateerd is aan 'als hinderlijk ingedeelde inrichtingen' en door het opstellen en bijhouden van een hinderinventaris.

De tekst geeft vier thema's aan waarvoor projecten kunnen ingediend worden. Een daarvan is 'stiltegebieden'.

6. Thema Energie

Via de basis worden gemeenten verplicht

- mee te werken aan de implementatie van de regelgeving inzake energieprestatie (voor nieuwe gebouwen)
- een energieboekhouding op te zetten
- passieve sensibilisatie op te zetten

Er zijn negen mogelijke acties om punten te halen voor het onderscheidingsniveau. O.a. de aankoop van een minimum percentage groene stroom, het opnemen van energie-efficiëntie als criterium bij overheidsaankopen, en een lager energieverbruik.

Mogelijke projecten zijn rationeel energiegebruik in bestaande gebouwen, een nieuwbouw met een E-peil van max. 70, de plaatsing van een installatie voor hernieuwbare energie (vb zonnepanelen), en een zuinige verlichting van eigen gebouwen of het publieke domein. Daarnaast kan de gemeente ook een eigen project indienen.

7. Thema mobiliteit

Basis: Gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst ondertekenen, moeten passieve sensibilisering ondernemen. En iemand van de milieudienst moet deelnemen aan het overleg van de Gemeentelijke Begeleidingscommissie (GBC) die werd opgericht in het kader van het mobiliteitsconvenant.

De samenwerkingsovereenkomst somt 6 maatregelen op waarmee punten kunnen gehaald worden voor het onderscheidingsniveau: o.a. de opmaak van een actieplan luchtverontreiniging door verkeer en de opmaak van een bedrijfsvervoerplan.

De tekst van de samenwerkingsovereenkomst somt 5 projectmogelijkheden op, ondermeer het uitvoeren van metingen en het opnemen van milieu bij de herziening van het mobiliteitsplan. Maar daarnaast kan de gemeente ook eigen, andere voorstellen doen.

8. Thema natuur

Via de basis zijn gemeenten verplicht om het bembesluit op te volgen, streekeigen soorten en autochtoon plantmateriaal te promoten en gebruik te maken van de code van goede natuurpraktijk, opgesteld door het Vlaamse Gewest.

Er zijn vijf acties die punten opleveren om het onderscheidingsniveau te halen.

1. De opmaak van een subsidiereglement voor soortbescherming, onderhoud en/of aanleg van kleine landschapselementen, streekeigen soorten en autochtoon plantmateriaal, gevelbegroening en/of ondersteuning van natuurverenigingen.
2. De gemeente laat haar personeel een opleiding over ecologisch groen-, natuur- en bosbeheer volgen.
3. De gemeente neemt deel aan de 'Dag van het Park' of 'Dag van de Natuur'.
4. De gemeente gebruikt uitsluitend streekeigen soorten – en indien beschikbaar autochtoon plantmateriaal – voor aanplantingen in ten minste landbouw-, natuur-, bosgebied en bufferzones.
5. De gemeente maakt een inventarisatie op van de aanwezige kleine landschapselementen en stelt een actieplan op voor het behoud, het herstel en de aanleg van kleine landschapselementen.

Er zijn negen mogelijke projecten.

1. Aankoop gronden voor behoud of aanleg van natuur, bos of park.
2. Inrichting ten behoeve van natuur, bos, groen of landschap.
3. Een gemeente kan een subsidie ontvangen voor het uitvoeren van een soortbeschermingsproject. Voor typeprojecten wordt onder meer verwezen naar het Dulomi-project 'Biodiversiteit in je gemeente' van Natuurpunt.
4. Een gemeente kan een subsidie ontvangen voor de opmaak van een harmonisch park- en groenbeheerplan.
5. Een gemeente kan een subsidie ontvangen voor de opmaak of evaluatie van een bermbeheersplan.
6. Een gemeente kan een subsidie aanvragen voor de realisatie van een speelbos.
7. Een gemeente kan een subsidie aanvragen voor ingrepen, gericht op de verbetering van de toegankelijkheid voor gehandicapten van een groengebied.
8. Uitkering van subsidies voor de aanleg van een groendak, is een mogelijkheid.
9. Aanleg van een groendak op een gebouw in beheer of eigendom van gemeente

Aan die projecten zijn wel heel wat voorwaarden en criteria verbonden. Kijk naar de tekst van de samenwerkingsovereenkomst voor details.

Volgende projecten of kosten komen NIET in aanmerking voor een subsidie:

- opmaak plannen (behalve HPG- en bermbeheerplan), bestekken, studies, inventarisaties, reglementen en politieverordeningen. Voor de opmaak van een bosbeheerplan kan de gemeente subsidie aanvragen via het Bosdecreet (zie www.natuurenbos.be).
- deelname aan werk- en stuurgroepen;
- opruimen zwerfvuil;
- regulier onderhoud en beheer;
- beheer-, onderhoudsovereenkomsten en gemeentelijke subsidiereglementen (behalve groendaken);
- controles op wetgeving en reglementen;
- registratie-, notaris- en hypothecaire kosten;
- uitwinnen pachters binnen agrarisch gebied;
- aankoop gronden gelegen in herbevestigd agrarisch gebied;
- uitbouw van permanente bezoekerscentra;
- aanleg van speeltuinen;
- geleide wandelingen en infoavonden;
- persvoorstelling;
- compensaties en voorwaarden opgelegd in kader van natuurvergunning, stedenbouwkundige
- vergunning of artikel 36ter van het Natuurdecreet;
- NME-projecten (met uitzondering van bos- en natuurleerpaden, op voorwaarde dat deze een onderdeel zijn van een groter project).

9. Thema bodem

De basis bevat 2 verplichtingen: het inschakelen van een erkend bodemsaneringsdeskundige (in specifieke gevallen) en het toepassen van de code van goede praktijk bij het vergunnen van tijdelijke grondopslagplaatsen (TOP).

De lijst uit het onderscheidingsniveau omvat onder andere maatregelen inzake erosie.

De samenwerkingsovereenkomst somt drie mogelijke projecten op (met betrekking tot het bodemsaneringsbeleid, de verwerking van verontreinigde grond en erosiebestrijding). Ook andere projectvoorstellen zijn mogelijk.

10. Duurzame ontwikkeling

De enige bepaling uit het basisniveau is passieve sensibilisatie in verband met duurzame ontwikkeling.

Het onderscheidingsniveau somt zes maatregelen op, o.a. het stimuleren van duurzaam bouwen en verbouwen, het ondersteunen van maatschappelijk verantwoord ondernemen en de organisatie van projecten in verband met educatie voor duurzame ontwikkeling. Bij elk van die acties is beschreven hoe dit concreet kan ingevuld worden.

De tekst van de samenwerking geeft acht thema's en activiteiten waarrond een projectvoorstel kan ingediend worden.